

TRIPTIKAS APIE TRIS

Ironija ir groteskas lyrikoje

Ironija, šypsena yra žmogaus gerumo ženklas, pastabumas, atjautimas. Vis dažniau nusišypso ir mūsų poezija, kuri apskritai labiau mėgsta būti patetiškai ori ar lyriškai graudi. Ji drąsiau imasi grotesko ir satyros – ir tampa žmogiškesnė. Ironija ar paradoksas ateina iš poezijos vidaus, iš jos gana painių siekimų ir atsižadėjimų. Čia rašau tik apie tris poetus, kurių ironija ar groteskas išaugo grynai iš lyrinių poezijos resursų – tai pastarųjų metų mūsų lyrikos tendencija, jau, beje, ne vieno akylesnio pastebėta.

Ieškant paukščių žemės

Jau pirmieji Algimanto Mikutos eilėraščiai tapo įvykiu. Su dideliu būriu jaunų poetų jis užsimojo plačiau apsižvalgyti žemėje. Jis buvo pats drąsiausias, tikras pramuštgalvis – ėjo pėsčias, keliavo, skrido, ragindamas visus: „Skubėk ir niekad nepraleisk kelionės rizikos ir ryto“. Visi tie, kurie „keliavo“ vietoje – tik eilėraščiuose – atsiliko ir tapo A. Mikutos epigonais. Tada į mūsų poeziją siūbtelėjo jaunystė; ji kūrė smagiai, pašėlusiai, nusimetusi tą apsisprendimo ir vidinių prieštaravimų našta, kurią nešė ankstesnė karta. Kiek buvo atsitiesimo tuose jaunuose žmonėse! Kokia laisvė – jie gali nepripažinti blogio, išvažiuot nuo jo, nes jų biografijos švarios. Blogis, niekšybė dar nėra vidinė sąlyga, tas vidinių prieštaravimų komponentas, suskaidantis žmogų į daugybę dalių, kurias visokie gyvenimo vėjai išnešioja. Rinkinyje *Spektras* A. Mikuta tvirtai pareiškė:

Taip. Ateiname iš tų, kas aria,
Kepa duoną, spjauna ant bėdos,
Kas šioj žemėj blogo nepadarė,
Kas tiesos lig karsto neišduos.

Ir tikrai, kam gyventi kartu su tais, kurių nekenti, kam vienam name, vienoj gatvėj ar ir vienam mieste gyventi su miesčioniu, koku nors smulkmenišku žmogum – vien jo pasirodymas tiesiog siutina. Tačiau tas nepriklausomas A. Mikutos žmogus neatsiplėšia nuo šito tipo, jį vis pastebi ir juo savotiškai gyvena, kaip priešpriešą jam – iškelia erdvę, judėjimą, jauną linksmumą. Virš šito tipo, šalia jo ir pro jį veržiasi jaunas pasiutimas. Jaunasis herojus laido kalambūrus, ironizuoja, demonstratyviai „džiazistų kompanijoj“ geria ir demonstratyviai perka kelionės bilietą, taip perka, kad matytų ir žinotų tas susuktu veidu žmogelis, kuris gyvena sau ramiai kur nors Žaliakalnyje. Jį tas turi siutinti, nes jis gal kurio nors džiazisto tėvas? Juk poetas ragina:

Išvažiuokim nuo tėvų, pažjstamų
Ir nuo optikos smalsių akių,
Kad kažkur, galbūt, net ir nukristume,
Bet ne nuo balkonų – nuo šakų.

Nusibosta sotumas, ta sunkiai lipdyta varginga gerovė, ir čia – kaip gražus kontrastas – prisimenama pokario vaikų darželių „žalia duonelė“, kažkuo tikra, nesusieta su tais visais buities konvencionalumais, dėl kurių dabarties žmogus turi atsisakyti savo atviro jausmo, širdingumo, tos iš

rankų į rankas perduodamos šilumos, kuri lieka stiklinėje, šiaurės šaltyje geriant spiritą. Tas konvencionalus tipelis, kuriam svetimas atviras gyvenimas, jo spalvos, prisikasė net iki pastarojo A. Mikutos rinkinio *Šiandien piešime žaibus*:

Gudruolis šypsos. Jo burna
kaip pradaryta žirnių ankštis.
Neapsigaukit – gudrumė
gudriai susislepia žebenkštys.

Jos laukia savo valandos,
kol nuo veidmainiško spektaklio
apsalsite, kad iš landos
jums strykteltų ant kaklo.

Per visus penkis rinkinius poetas šito žmogelio nenugalėjo, jis keitėsi, suvaidino nepaprastą vaidmenį A. Mikutos kūryboje. Iš pradžių poetas norėjo jį palikti užmarščiai, paskui griebėsi ironijos ir satyros. Kiek yra liūdno grotesko poemose bei rinkiniuose *Paukščių žemė* ir *Šiandien piešime žaibus*! To žmogelio žebenkštis akutės stebėjo: jis mokėsi iš poetų ir augo, savo gudriu tylėjimu į nevilgtį vesdamas kūrėją, kuris rezignuodamas prasitarė:

Išgerkime ir mes. Už orą,
kurį dar judinam dykai.
„Sparnų nukarpymo diena“

Kaip baisu – tas žmogelis ima fotografuotis ir filmuotis visokių paminklų fone, pilnas didybės ir pasitikėjimo, kaip koks slaptas poeto žudikas Mašuko popėdėje. Jis su šeima, jis atmetęs koją, jis padorus. Ar jis, dieve, ne iš tos pačios džiazistų kompanijos? Juk jis, niekam nematant, savo degtinę nupildavo į poeto stiklinę.

Algimantas Mikuta atėjo kiek iš kito, mūsų poezijai neįprasto pasaulio, kuris su lyrika mažai kuo susisiekdavo. Tam pasauly gyvena braižytojai, statybininkės mergaitės, boksininkai, skaičiai, motorai, tie patys džiazistai, ten yra šokių salės ir bufetai – visa tai sudarė realybę, kėlė išgyvenimus ir pasitikėjimą – juk jie, tie visi tolimų reisų šoferiai, tiltų statytojai, romantiškų profesijų draugai užstos jį ne kaip poetą, o kaip tos laisvos ir padorios gyvenimo bohemos dalyvį, pagelbės vidurnaktį, krentant nuo tilto. Poezijoje pasirodė visai naujas tipas, atėjęs su technine pažanga, miestais, fabrikais, su taip aukštai pakilusia inžinieriaus, projektuotojo garbe. Beje, dar – geologai. Tie žmonės atsirado visai naujoje vietoje, dažnai iš kaimo, nesusitėpę visu tuo, kuo slegia mus „įsisenėję“ miestai ir jų gyventojai. Rusų prozoje atsirado „žvaigždžių berniukai“. Į tuos žmones buvo dedamos didelės viltys, kaip ir visuomet, pasirodžius visuomenėje naujam socialiniam tipui.

Jokios egzistencijos, jokios „būties“ – tik judėjimas, tik kelionių algebra, tik erdvės geometrija, melsvas ryto šaltis, liniuotės grožis ir autostradų tiesumas, architektūros aiškumas (A. Voznesensio „Trikampės kriaušės“ parabolės!). Ar tie visi šoferiai nėra naujieji, nuo savo miestų nepriklausantys XX a. meisterzingeriai – jie neturi namų, jie nakvoja kur papuola, ir jų kelias, jeigu jį ištiestum, būtų keletą kartų ten ir atgal iki Mėnulio. Jie žino balso, atsiliepiančio į nelaimės šauksmą, vertę, atsitiktinės nakvynės, moters tylėjimo, šildančios degtinės, pridedtos cigaretės gėrį. Jie kuria naują valstybę, kur nebus niekšiškos pagalbos, bailaus gerumo, šnabždamo virtuvėjų, sumigus šeimai, įpusėjus antrą puslitrį, glitaus pasipūtimo, kai tu atsiduri prie pat smukimo ribos.

Ar šoferiai – visai nauja tauta – sukurs savo valstybę?

Žmogui reikia ko nors imtis, kai „nusibosta statybose kalkes maišyti ir chore dainuoti“, reikia nuotykių, pavojaus, kad nepriprastum prie gyvenimo rutinos, vienodumo, kad išsaugotum savo jautrumą nelaimei ir džiaugsmui. Bet staiga, kai neteisingai suvažinėja kokį nors poetą, kur gali išvažiuoti „žinote, visas Kaunas“? Poetui atrodo, kad įspūdžių gausumas, nuolat prieš akis besisukanti miestų, veidų ir nuotykių karuselė padės išlaikyti sielos budrumą, jos atvirumą gyvenimui ir imlumą. Rinkinio *Spektras* aplanke poetas rašė, dėkodamas „už šokius statybininkų klubuose“ (kažin, kur dabar tos mergaitės?), „už tavo tosta“: „Aš skolingas už tavo ir tavo draugų biografijas, papasakotas traukiniuose ir užkandinėse“. Tai buvo savotiškas skolos kompleksas, ne tos skolos, kurią jau primetam mažutėliams, pradėjusiems tik kalbėt, lyg jau jų visas gyvenimas – skolon. Ne, tai žmogiškojo bendravimo skola, kuri jokiai grafomanijai nepaklūsta. Žmogaus pagalba žmogui – atvira, be to pažeminimo, be noro palaužt valią, užvaldyt. Kur taip yra, kokiuos kelius tokius žmones galima sutikti? Turbūt, ne čia. Čia kažkaip visi prisirišę vis prie savo, užsikvempę ant savo gyvenimų. Tai turi būti toli, mėlynoj paukščių žemėj, nepaliestoj savanaudiškumo, grubių pikto žmogaus rankų. Statomi miestai visai naujoj vietoj, kur dar net kelių nėra. Čia galima iš karto padėti ir naujus žmoniškumo pagrindus – šimtams metų? Čia galima įkurti šoferių, braižytojų, sportininkų, džiazistų valstybę, naujos padermės šalį, gyvenančią iš dainos, poezijos, muzikos ir iš savo atvirų širdžių. Tai jauna šalis, kurioje niekas nepasens, nemirs, nesirgs, tik važiuos, lėks, mylės, dainuos ir „spjaus ant bėdos“.

A. Mikuta nemažai žemės išmaišė, siekdamas Sibirą ir šiaurę, ieškodamas vietos, kur apgyvendinti tas mėlynas mergaites po krintančiom autogenų žvaigždėm, tuos visus savo draugus, pažįstamus tik dėl to, kad papasakojo savo biografijas. Tiek nedaug tereikia – biografijos, pastumto užkandžio ir spirito stiklinės šilumai. Ar tai taip sunku įgyvendinti, ar dėl to, dėl tos paprastos šilumos, reikia taip sunkiai brautis pro visokius gyvenimo konvencionalumus, tėvų įpročius ir mokytojų pamokslus? Tokie eilėraščiai, kaip „Pavlodaras“, „Aliuminstrojaus mergaitės“, „Pontoninis tiltas per Irtyšių“, pilni patoso – tai pergalė, erdvės nugalėjimas, atsiplėšimas nuo vietos, mažo užkampio, kuris amžiais laikė prirakinęs lietuvį, nes iki šiol „aukso ieškotojo karštingė“ jam dar nebuvo pažįstama. Jaunasis herojus Pavlodare jaučiasi nugalėtoju, išdrįsusiu atsiplėšti nuo įprastos aplinkos:

Atvažiuokite, visi pasaulio plepiai,
Čia užmiršti iškilmingų frazių.
Čia visi langai naujakuriams laimingi.
Čia visi darbai romantikams dainingi.

Nesvarbu, kad tos eilutės deklaratyvios, laikosi ne savo poetinių priemonių dėka, o įkarščiu, raginimu. Vėliau šitas plačių užmojų tipas, beje, atsiras prozoje jau gerokai rezignavęs, subliuškęs, „atliekamas“ (R. Kašausko ar V. Bubnio kūryboje).

Taigi: Jermakas, Sibiro plotai, Žemaitija, Nida, kažkokia Kauno lindynė, kur „džiazistai atėjo bartis ir gerti“. Didelis „geografinis“ įvairumas, kuris tarsi turi pakeisti vidinį žmogaus sudėtingumą. Atrodo, vienu mostu galima perbraukti visas savo sielos ligas, atsidūrus kur nors toli nuo namų, nuo kokio nors niekšelio, nusipirkus bilietą į ten, kur gyvenama laisvai ir rūščiai, atšiauriai, kur pavojai atmeta tuos subtilius, kultūros išpuoselėtus klausimus, kurie kyla žmogui, gyvenančiam sėsčiai, užsiimančiam apibrėžta, iš anksto numatyta veikla, nuolat besiruošiančiam tai veiklai. Toks žmogus yra labai komplikotas viduj, jautrus, greit pažeidžiamas. Poetui ir kildavo noras šį vidinį sudėtingumą pakeisti erdviniu, „geografiniu“ sudėtingumu, parodyti jį kaip priešpriešą glebiai natūrai. Pirmuosiuose rinkiniuose *Gėlės braižykoje* bei *Spektras* gyvenimo grubumui, rupumui lyg ir atiduodama stipriojo teisė, kas padeda išlaikyti kurį nors vienašališką žmogaus kryptingumą, neleidžia susipainioti savo vidiniuose prieštaravimuose, tokiuose neparankiuose, nereikalinguose, kada mažai galvojant reikia

daugiau jėga laužti „sieną ir minią“. Brutalios „kumščio ir mato valdos“, raumenų fizkultūra gali išgelbėti nuo savigraužos, egzaltacijos ir sentimentalumo. Iš herojaus reikalaujama pirmiausia fizinės galios, nes pasiryžimas ištis nelengvas: „Kur kelių nėra, ten mūsų kelias!“

Čia tiek rūščios poezijos, čia tiek „be galo liūdno humoro“, čia „Užkriokia dizelių dvasia / lyg pamauta ant peilių“, čia sugrubę vyrai „prašo širdim“: „– Atsiųsk, pasauli, stiuardesę / Su melsvo ežero akim“. Nervinis sukrėtimas, pervargimas, atšiaurumas čia pakeičia emocijas, jausmą, primityvokas išorinis vientisumas – vidinį nusistatymą, perspektyvą, numatymą, kuo nepasižymi šitie herojai. Jų pasaulis – tik ši diena, tik kelias, tik draugystė. Už šios dienos – mėlyna migla, fantastiški miestai, kurių nesurado šie laisvi jauni žmonės.

A. Mikuta su jais tapatino poetą – jis toks pat yra nenuorama, toks pat pakelių žmogus, toks pat vientisas. Jis neturi suabejoti, pasukti atgal. Vienoje *Poezijos pavasario* anketoje A. Mikuta labai energingai pasakė: „Poetai – trimitininkai“. Jie turį atsisakyti savo „keistenybių“, nes „padėti bendraamžiams yra kur kas gražiau, negu rūpintis, kad būsimos kartos įvertintų, kokie mes buvom gudrūs ir puikūs“, „nepraeiti pro geliančią žaizdą, pro sergančius“... Ar daug ką davė tie „jau išmirę grimuoti dainiai“?

Tačiau paliko mums tie dainiai
Tik žemę, verkiančią kas rytą.

Kiek jie paliko kvapnaus liūdesio nuodo, nenušluostytų ašarų, kiek jie stengėsi suskaidyti žmogų į dalis ir tas dalis konfrontuoti, sukelti nesantaiką asmenybės viduj. Ar nuo to žmogus laimingesnis, ar jis atsparesnis, kai sugriaunamas jo vientisumas?

Ir mes tas ašaras – į saują,
Ir mes tas ašaras – prieš šviesą
Gal nuo sudievinto pasaulio
Dažus ir paslaptis nuplėšimi

Nes (cituojų tą patį eilėrašį „Jau išmirę grimuoti dainiai“):

Mums molis rausvas tik kaip molis,
Mums klevas rausvas tik kaip klevas.

Poetas ironizuoja visą lyrinio „atsivėrimo“, savo „vidaus rodymo“ procedūrą, saviraišką poezijoje:

Kokia kančia stovėti atviram,
prieš minią marškinius užvertus,
kaip seifui, naktį iškirstam,
kaip mechanizmui stiklo korpuse.

Praeina šunys ir piliečiai.
Prabėga žvilgsniai ir vaikai.
Kaip elektrinėj schemoj šviečia
širdis raudona ir nuoga.
„Atvirumas“

Poezijos ieškoti reikia veiksmė, įvykyje, o ne knaisiotis viduj kaip po kokią šaldytuvo schemą, ne hiperbolizuoti kiekvieną slaptą vidaus išgyvenimą. A. Mikutos rinkinyje *Paukščių žemė* yra gražus eilėraštis „Bulviakasis“, kuris šalia savo lyrinės nuotaikos kelia ir kažkokią abejonę. Ir štai eilėrašcio

herojus skundžias:

Galva man plyšo nuo minčių,
nuo sudėtingų mįslių, –
kam aš dėl menkniekių kenčiu
ir vos nemirštu.

Herojų kaip kokie „buki strėlių galai“ vargina prieštaravimai, galva „kaip širšių lizdas“ ir nuolat šmėžuoja įtarimas: „Kodėl, kodėl. kažkas ne taip.“ Bet viskas labai greitai ir lengvai sutvarkoma, kai po langais kaip koks gerasis kipšas sustoja draugas motociklistas ir pakviečia „pas savo tėvukus / į bulvienojus“. Ir jau kažkur laukuose kilnoja maišus ir vaikšto susirietę, ir „gelsvas smėlis panašus / į blizgantį parketą“. Užuoat tuščiai meditavę, atlieka naudingą darbą, ir praeina tie menkniekiai, dėl kurių „vos nemirė“. Paskui lyg koks atpildas:

...lietus. Tušti laukai.
Rausvam šiene rugsėjis merdi,
Ir kažkieno lengvi plaukai
man ant akių. Neatsimerkiu.

Įdomu kad greit su tokiau žmogum nelieka apie ką kalbėti, nes jis linkęs išsaugoti sveikus nervus. Matyt, ir pačiam A. Mikutai greitai neliko su juo apie ką kalbėti – jis per daug jau vienašališkas, vienatonis ir nejautrus.

Ar ne nuo jo bėga poetas, ypač savo naujojoj poezijoje? Ar ne jis yra tas tingus „storas katinas“, kuris „Po pjūčių ir po vestuvių / susirango mumyse...“ (rink. *Šiandien piešime žaibus*).

A. Mikutos poezijos vyksmas yra erdvė – atvira, neribojama kokių nors sąlyginumų ar tradicinės psichologijos. Pasaulis yra atvira sistema, ir tuo rėmėsi A. Mikutos herojaus entuziazmas. Lietuvui tai nauja samprata, nes juk amžius gyveno užsidaręs, nepasitikėdamas kitos tautos žmogum, nesidomėdamas tuo, kas vyksta už jam priklausančios žemės ribų. Atsirado naujas socialinis tipas, susijęs su technine pažanga, kurio veikla neįmanoma be atviros erdvės – tai tie šoferiai, geologai, naujų kelių tiesėjai. Erdvė turi tapti gyvenimu. Rinkinio *Paukščių žemė* aplanke poetas rašė: „Erdvę [...] reikia priversti kvėpuoti, paversti pasauliu, skrituliu, aerodromu, iš kurio kyla paukščiai ir žmonės, į kurį jie tupia, kuriame jie gimsta ir dūžta.“ Erdvė yra pastovi A. Mikutos kūrybos dimensija, kuri kartais labai komplikuota – jos samprata siejama su žmogaus likimu, sugebėjimu kurti, išlikti. Naujajame rinkinyje ji jau intymesnė, pilnesnė: „Man laimė, kad galiu pabūt [...] / toj erdvėje, kur neišnyksiu“. Eilėraštyje „Gyvybės sėkla lekia dangumi“ „gyvybės sėklą“ vėjas varo erdve į „gašlią žemę“ – čia jau siekiama bendresnės erdvės sampratos. Ir kelionė jau nėra vienareikšmė, ji ne vien atsiribojimas, kaip ankstesnėj kūryboj, ji ir išsaugojimas, išgelbėjimas (eil. „Kely“): „Tik pastovi kelionė mus tegali / išgelbėti nuo baimės būti išmestiems / iš šilto lizdo, marmurinės salės...“ Kelionė tampa ne tiek fiziniu, kiek dvasiniu veiksmu. Juk erdvė pilna žmogaus: čia jo aerodromai, namai, kapai ir miestų žiburiai, joje jau neįmanoma pasislėpti nuo tų menkniekių, nuo kurių, rodos, „vos nemiršti“. Visur yra tas visad į save panašus žmogus, kuris turi jautrią ir minkštą sielą, neretai slepiamą po išoriniu primityvumu ar literatūrine bravūra, vien tįsumu, kuris nėra tvirtumas, sugebėjimas atsispirti. Grįžti vėl prie tradicinių vertybių, įprasto poetiškumo? Ne, jokiū būdu! Jei poetiškumas, tai jis su ironija, jis niekad neturi tapti atviru lyrizmu. Jeigu pavasario atgimimas, jeigu tai polaidžio metas, jau nėra mūsų lyrikai įprasto entuziazmo – tai taip pat jėga, pasiutimas:

Tai jau ateina šnopodamas, sprandą išrietęs,
tiltus ardydamas, trokšdamas būti gražus,
didelis baltas lyg nusirengęs šiaurietis
kovo vanduo į apmirusius juodus pliažus.
„Kovo vanduo“

Poetas nebegrižta prie mums įprasto lyrikos konvencionalumo; širdies gerumas, vidaus gyvenimas turi prasimušti pro groteską, ironiją, kartais sarkazmą. Štai kuo jis tapo – savarankišku, pilnu, ypač knygoje *Šiandien priešime žaibus*. Kažkoks uostamiestis, kur mušasi sugrubėję upeiviai, o lange „kaip rūsčioj paveikslo drobėj“ rangosi mįslinga moteris it kokio pastovaus gyvenimo simbolis, dvasia (eil. „Nakties baladė“). Arba štai kareivio žmona, šaukianti pro miegą tą, kurį paliko: „Vytai, Vytai!“ (eil. „Kareivio žmona“). Ima ir netikėtai, groteskiškai atsiskleidžia vidus, užslėptas pergyvenimas. Šitokiu būdu poetas seka kiekvieną judesį, pro šiurkščią išorę prasimušusį jausmą. Juk „Erdvę [...] reikia priversti kvėpuoti“. Jau ir Jermakas nėra šiaip sau mėlynas romantikų kraštas, vietovė, kur „vaikšto senė su žvake / po užkandinę žemą“, kur „kriokia dizelių dvasia“. Taiga dabar ne šiaip sau taiga, o prisiminimas apie liūdną dainuojantį gruziną, kur „stovi „mažai“ po langais / kaip Žemaitijoje bėriai“.

Bet labiausiai poetas vengia netikrumo, egzaltacijos, inscenizuoto jausmingumo. Jis nepraleidžia progos tai pašiepti. Lyg kažkas vyko, lyg kažkas atsitiko per naktį. O pasirodo, nieko rimto nebuvo. Iš to visko tik tiek: rytą „brenda kaimynė ir neša kopūstą“. Arba vėl: „O gal ir teisybė, kad nieko nebuvo, / tik žmonės keiksnodami malkas supjovė“. Beveik nerasime nenatūralaus jausmingumo, egzaltacijos – viskas šiek tiek su ironija. Šitaip pasiekama didelio natūralumo, išraiškos grakštumo ir tokiuose lyriniuose eilėraščiuose, kaip: „Anoj pusėj upės“, „Vovėrių sapnai“, „Šauksmas“, „Užmirštoji“, „Moteris“, „Rudens piešiniai“ ir kt.

A. Mikuta vis labiau sluoksniuotas, daugiaspalvis. Ypač įsimena jo baladės-paradoksai: „Sparnų nukarpymo diena“, „Baladė apie boksininką“, „Baladė apie bėgantį laiką“, „Nakties baladė“, „Audros baladė“ arba tiesiog groteskai: „Danguje“, „Sentimentalus laiškas“, „Dovanos aštuoniolikmetei“. Tie eilėraščiai koloritingi, pilni. Čia groteskas, humoras, absurdiškos situacijos persipina su lyrika, netgi savotišku gauduliu – tai bėgančio laiko gaudulys, erdviių gailumas, kur nuskamba „palydų bidonai“ ir „lieka kieme paskutinis arklys, / Nuleidęs prieš žmogų rasotas akis“. O boksininkas („Baladė apie boksininką“), lyg koks mechanizmas, gyvena tik savo gyvenimą: ankstesnėj A. Mikutos poezijoje buvęs tokiais smagiais raumenimis – jis švaistosi kumščiais po „pernokusiu mėnuliu“. Gal jis iš tų pačių „kumščio ir mato“ valdų, pajutęs vieną kartą baisią tuštumą, kai net „Nebuvo kam užvežt į snukį“. Poetas pilnas pagarbos žemei, kaip tas Baltramiejus Eglinskas, kuris kerta mišką ir vis bijo „nugalabyti žemę“ (eil. „Žemės sunka“) nes ji to neleis, „išdžiovins ji tave / kaip arkliamėšį / ant kelio“.

[...]